

Társadalomra veszélyesség hiánya miatt nem állapítható meg a hivatali vesztegetés elfogadásának büntette annak a büntetés-végrehajtási zászlósnak a terhére, akit a Nemzeti Védelmi Szolgálat tisztje az előzetes ügyészi engedéllyel végzett megbízhatósági vizsgálat keretében hivatali visszaélés elkövetésére bujtja fel, majd – az előzetesen kidolgozott és jóváhagyott végrehajtási terv kereteit túllépve, a fokozatosság követelményét megsértve – részére úgy ad át kéretlenül százezer forintot, hogy kész tények elé állítja a vádlottat, s amikor az nem tiltakozik, nyomban őrizetbe veszik.

A megbízhatósági vizsgálat alá vont büntetés-végrehajtási zászlós ugyanis a vesztegetéskor nem a saját szabad akarata (belátása) szerint járt el, hanem a vizsgálatot végző védelmi tiszt állította úgy kész tények elé, hogy választási lehetősége gyakorlatilag már nem volt.

A vádlott magatartását a hatóság mindvégig nyomon követte, ellenőrizte, így az előzetes forgatókönyv túlteljesítése folytán a közélet tisztasága és a büntetés-végrehajtás adatkezelésének rendje vagy más fontos érdeke nem sérült, ezért a konkrét ügyben (egyedi esetben) a cselekmény objektív társadalomra veszélyessége hiányzott [Btk. 294. § (1) bek.; Be. 6. § (3) bek. a) pont, 331. § (1) bek.; 1994. évi XXXIV. tv. (Rtv.) 7. § (3) bek., 7/B. § b) pont].

- [1] A volt büntetés-végrehajtási zászlós vádlottat a törvényszék katonai tanácsa a 2016. március 8. napján kihirdetett ítéletében bűnösnek mondta ki hivatali vesztegetés elfogadása büntetében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. tv. (Btk.) 294. § (1) bek.], ezért őt egy év és hat hónapi, végrehajtásában háromévi próbaidőre felfüggesztett börtönbüntetésre, ötvennapos tétel, napi tételenként 1000 forint pénzbüntetésre és lefokozásra ítélte azzal, hogy a szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése esetén a vádlott legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra, és a pénzbüntetés megfizetésére a vádlottnak öthavi részletfizetést engedélyezett.
- [2] Az ügyészi fellebbezés folytán másodfokon eljáró ítélőtábla katonai tanácsa a 2017. február 8. napján meghozott ítéletével a vádlottat – a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (Be.) 6. § (3) bekezdés a) pontja és 331. § (1) bekezdése alapján – felmentette.
- [3] A másodfokú ítélet ellen a fellebbviteli főügyészség jelentett be másodfellebbezést, a vádlott bűnösségének megállapítása és vele szemben büntetés kiszabása érdekében.
- [4] A fellebbviteli főügyészség megítélése szerint helytelen az ítélőtábla azon álláspontja, miszerint a megbízhatósági vizsgálat célja már a hivatali visszaélés büntetése való felhívással befejeződött. Álláspontja szerint a megbízhatósági tervtől való eltérés nem

jelentheti a vádlott büntetőjogi felelősség alóli mentesülését, a vádlott bűnös szándéka a visszautasítás elmaradásában érhető tetten. Vitatta azt is, hogy a tárgyalótiszt eljárása a tisztességes eljárás tilalmába ütközött, mivel jogszabály engedélye alapján cselekedett. Hivatkozott arra, hogy a hivatali vesztegetés elfogadásának alapesete az előny elfogadásával befejezetté válik, ahhoz további magatartás nem szükséges. Végül megjegyezte, hogy a másodfokú bíróság döntése egy hatályos jogszabály jövőbeni alkalmazását kérdőjelezi meg, amely egyrészt veszélyezteti a jogbiztonságot, másrészt ez nem a jogalkalmazó feladata.

- [5] A Legfőbb Ügyészség az ügyészi másodfellebbezést változatlan tartalommal fenntartotta.
- [6] Álláspontja szerint a másodfokú bíróság a helyesen megállapított tényekből helytelenül jutott arra a következtetésre, miszerint a vádlott cselekménye nem veszélyes a társadalomra. A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (Rtv.) 7/B. § (2) bekezdése szerinti felhatalmazás, valamint e törvény 7. § (3) bekezdése szerinti feljelentési kötelezettség alapján a Nemzeti Védelmi Szolgálat megbízhatósági vizsgálatot végző tisztje jogszerűen járt el, amikor a vádlottnak vesztegetési pénzt adott át. Idézte az elsőfokú ítélet indokolási részében foglaltakat. Hivatkozott továbbá a Kúria Bhar.I.1154/2016/4. számú határozatára, amelyben – álláspontja szerint – a Kúria nem kérdőjelezte meg a mesterségesen létrehozott élethelyzetben elkövetett vesztegetés materiális jogellenességét.
- [7] A bejelentett másodfellebbezés a Be. 386. § (1) bekezdés c) pontjára figyelemmel joghatályos, ezért annak elbírálására a Kúria a Be. 393. §-a alapján nyilvános ülést tartott.
- [8] A nyilvános ülésen a Legfőbb Ügyészség a másodfellebbezését az írásbeli indítványával egyezően fenntartotta, a vádlott védője pedig a másodfokú ítélet helybenhagyását indítványozta.
- [9] A Kúria mint harmadfokú bíróság a Be. 387. § (1) bekezdése alapján a fellebbezéssel megtámadott másodfokú ítéletet az azt megelőző első- és másodfokú eljárással együtt bírálta felül.
- [10] Ennek során megállapította, hogy mind az első, mind a másodfokon eljáró bíróság maradéktalanul betartotta az eljárási törvény rendelkezéseit.
- [11] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást megalapozottnak találta és az eljárásában irányadónak tekintette.
- [12] Ez a bizonyítékok indokolt mérlegelésével megállapított tényállás összhangban áll az iratok tartalmával, téves ténybeli következtetést nem tartalmaz, ezért azt a Kúria a harmadfokú eljárásban is irányadónak tekintette.

- [13] Az ügyészi másodfellebbezés nem alapos.
- [14] A megállapított történeti tényállás lényege szerint a büntetés-végrehajtási szervezet hivatásos állományú tagjaként raktárvezetői beosztásban szolgálatot teljesítő vádlott a szolgálati helyén ismeretségbe került egy fogvatartottal, akivel szabadulását követően több ízben találkozott, és a Facebook internetes oldalon is tartotta vele a kapcsolatot.
- [15] A Nemzeti Védelmi Szolgálat az Rtv. 7/A. § (2) bekezdése alapján a vádlottal szemben megbízhatósági vizsgálatot rendelt el. A megbízhatósági vizsgálatot végző védelmi tiszt a korábban fogvatartott személy nevében, telefonon felvette a kapcsolatot a vádlottal és vele egy találkozót beszélt meg. A találkozón a védelmi tiszt a vádlottnak azt adta elő, hogy egy üzlettársa, akivel a kapcsolatot szeretné felvenni, a vádlott szolgálati helye szerinti büntetés-végrehajtási intézetben van fogva tartva. Kérte a vádlottat, hogy segítsen neki felvenni a kapcsolatot az ismerőseivel. A vádlott közölte a védelmi tiszttel, hogy erre törvényes keretek között nincs lehetőség. A védelmi tiszt ezt követően az állítólagos ismerőse szabadulási időpontjáról érdeklődött, amely kapcsán a vádlott közölte, hogy ezt könnyedén meg tudja oldani. A védelmi tiszt emellett egy cetlire írt üzenetet is el kívánt juttatni ismerőseinek, melyet tőle a vádlott átvett. A védelmi tiszt végül közölte a vádlottal, hogy intézkedéséért cserébe nem lesz hálátlan, és 100 000 forintot ajánlott fel részére, melyet a vádlott elfogadott. A vádlott részére átadta a vesztegetési pénzt, amelyet követően a vádlottat rendőri ellenőrzés alá vonták, tőle a korrupciós pénzt lefoglalták.
- [16] A másodfokon eljáró ítélőtábla katonai tanácsa a felmentő ítéletében kifejtette, miszerint a megbízhatósági vizsgálat a célját a hivatali visszaélés büntettének előkészületével már elérte, a szükséges intézkedést ezután kellett volna megtenni. Emellett – álláspontja szerint – a védelmi tiszt eltért a végrehajtási tervtől, hiszen nem a célszemély kért anyagi ellenszolgáltatást a segítségért, hanem a védelmi tiszt aktív magatartással 100 000 forintot ajánlott fel, a vádlott tehát a védelmi tiszt kezdeményezése alapján fogadta el pénzt, így a tárgyaló tiszt eljárása a tisztességtelen eljárás tilalmába ütközik.
- [17] E körben hivatkozott a BH 1999.8. számában közzétett, az Emberi Jogok Európai Bíróságának (továbbiakban EJEB) a Teixeira De Castro Portugália elleni ítéletére, melyben az EJEB megállapította, hogy a két fedett titkos ügynök azon magatartása, amikor nem korlátozta a tevékenységét arra, hogy pusztán passzívan megfigyelje, amint Teixeira De Castro elkövet egy bűncselekményt, hanem olyan befolyást gyakoroltak rá, amellyel felbujtották a bűncselekmény elkövetésére, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló Egyezmény 6. cikk 1 pontjának megsértését jelentette.

- [18] Az ítélőtábla katonai tanácsának álláspontja szerint a jelen ügy megfeleltethető az EJB előbb idézett ítéletének tényállásával. A védelmi tiszt ahelyett, hogy olyan helyzetet teremtett volna, amely során a vádlott belső meggyőződése szerint tud dönteni, azaz kér vagy nem kér jogtalan előnyt, a pénz felkínálásával és azonnali átadásával lényegében ő maga bujtotta fel a bűncselekmény elkövetésére. Kifejtette, hogy az államnak nem lehet érdeke, hogy az egyébként bűncselekmény elkövetésére hajlamos állampolgárait arra készítse, hogy bűncselekményeket valósítsanak meg.
- [19] Hivatkozott arra is, hogy az ügyben a cselekmény konkrét társadalomra veszélyessége hiányzott. Jogirodalmi idézetekkel és több eseti döntésre hivatkozással (Legfelsőbb Bíróság Bfv.IV.618/2000., BH 2000.339., BH 2002.339., Legfelsőbb Bíróság Bf.III.231/2001/5.) arra a következtetésre jutott, hogy a vádlott cselekményével a védett jogi tárgy – az állami és társadalmi szervek, a hivatalos és más közfeladatot ellátó személyek törvényes és elfogulatlan működéséhez fűződő társadalmi érdek – nem sérült, ezért a társadalomra veszélyesség, mint a bűncselekmény egyik absztrakt törvényi fogalmi ismérve hiányzik, a vád tárgyává tett bűncselekmény nem valósult meg.
- [20] Az ítélőtábla katonai tanácsának álláspontja jórészt megalapozott.
- [21] A Btk. 4. § (2) bekezdése szerint társadalomra veszélyes cselekmény az a tevékenység vagy mulasztás, amely mások személyét vagy jogait, illetve Magyarország Alaptörvény szerinti társadalmi, gazdasági, állami rendjét sérti vagy veszélyezteti. Ez a törvényi fogalom lényegében megegyezik a korábbi büntetőtörvény 10. § (2) bekezdése szerinti rendelkezésnek, így a korábbi Btk.-hoz kapcsolódó bírói gyakorlat is irányadónak tekinthető, amely a következőkben foglalható össze:
- [22] A társadalomra veszélyesség valamilyen cselekménynek az a sajátossága, hogy sérti vagy veszélyezteti a büntetőjogilag védett jogi tárgyak valamelyikét. A társadalomra veszélyesség a törvényhozói értékeléstől függetlenül is létezik, és a bűncselekménnyé nyilvánítás indoka. Büntetőjogi jelentőségre azonban a jogalkotói értékelés eredményeként tesz szert. A társadalomra veszélyesség törvényi értékelése a törvényi tényállás útján történik, és a törvényi tényállási elemek (elsősorban az objektív elemek) alakítják, így a tényállásszerű cselekmény általában veszélyes a társadalomra.
- [23] Mégis előfordulhatnak – ha kivételesen is – olyan tényállásszerű cselekmények, amelyek nem sértik vagy veszélyeztetik az adott bűncselekmény jogi tárgyát, és ezért nem veszélyesek a társadalomra. Ezt a lehetőséget a törvény elismeri azzal, hogy a társadalomra veszélyességet továbbra is a bűncselekmény fogalmi ismérvei között tartotta. Ha bármelyik

bűncselekményi ismérv hiányzik, nincs bűncselekmény.

- [24] A 2006. július 1-jéig hatályos büntetőjogi szabályozás szerint a cselekmény társadalomra veszélyességének csekély foka a büntethetőséget kizáró ok, a cselekmény társadalomra veszélyességének megszűnése vagy csekéllyé válása a büntethetőséget megszüntető ok volt. Ezeket a rendelkezéseket azonban a 2006. évi LI. törvény 2006. július 1-jével hatályon kívül helyezte. Ebből is az következik, hogy a cselekmény társadalomra veszélyességének teljes hiánya esetén a bűncselekmény egyik fogalmi eleme hiányzik: a cselekmény nem bűncselekmény, s ez a büntetőeljárás akadálya [Be. 6. § (3) bek. a) pont első fordulat].
- [25] Ezért egy tényállásszerű cselekmény esetén a jelenleg hatályos Btk. alapján is vizsgálni kell, hogy az veszélyes-e a társadalomra. Ez egyetlen esetben sem mellőzhető, és ez az ítélkező bíróság feladata.
- [26] A hivatali vesztegetés elfogadása büntettének védett jogi tárgya a közélet tisztaságán belül a hivatalos személyek szabályszerű, pártatlan és befolyástól mentes, elfogulatlan eljárásához fűződő állami és társadalmi érdek. Az eljáró bíróságoknak abban kellett állást foglalniuk, hogy ez az érdek jelen ügyben a megbízhatósági vizsgálat keretében elkövetett passzív vesztegetés, amelyet nyomban követett a rendőri intézkedés, így a közélet tisztasága ténylegesen nem sérült, mennyiben veszélyes a társadalomra.
- [27] Az ítélőtábla katonai tanácsa által is hivatkozott Bf.III.231/2001/5. számú ítéletében a Legfelsőbb Bíróság egy más jellegű bűncselekmény kapcsán fejtette ki:
- [28] „A [korábbi] Btk. 10. § (1) bekezdéséből és a 28. §-ból az is nyilvánvaló, hogy a cselekmény társadalomra veszélyessége objektív jellegű ismérv, s létét, mértékét vagy hiányát kizárólag a cselekmény tárgya és tárgyi oldalának az elemei határozzák meg; az elkövető társadalomra veszélyességének nincs jelentősége abban, hogy létesült-e bűncselekmény, vagy hogy a Btk. 28. §-ában meghatározott büntethetőséget kizáró ok fennáll-e. A cselekmény akkor veszélyes a társadalomra, ha elkövetése következtében hátrányosabb helyzet áll vagy állhat elő annál, mint amilyen a cselekmény előtt volt.
- [29] A vádlottak cselekményének tárgyi lényege az, hogy a magatartásuk következtében az addig Szlovákiában illegális módon tartott robbanóanyag és robbantószer a hatóság tudtával került törvénytörő módon az országba, s itt a hatóság birtokába került.
- [30] Az a tény, hogy a vádlottak cselekménye a tudtukon kívül az első mozzanattól, az akaratelhatározástól kezdve, objektíve arra szolgált, hogy ezek az eszközök a hatóság birtokába jussanak, vagyis a társadalomra veszélyességük megszűnjék, azt jelenti, hogy a

cselekmény teljes mértékben atipikus, nem a veszélyes helyzet létesítését vagy fenntartását, hanem jogsértő módon ugyan, de annak a megszüntetését szolgálta, s emellett a tényállásszerű magatartást nem a vádlottak kezdeményezték, hanem a hatóság, s az eseménysor a hatóság tudomásával zajlott le.

- [31] Mindez azt jelenti, hogy a cselekményből a társadalomra veszélyesség absztrakt törvényi tényállásban kifejeződő mértéke és jellegzetes ismérve hiányzik.
- [32] Ebből a szempontból nincs jelentősége a vádlottak bizonyos fokig valószínűsíthető korábbi fegyverüzleteinek. Erre nézve nincs vád, nincs tényállás; azonkívül ez a körülmény a vádlottak veszélyességét, s nem a cselekmény veszélyességét jelzi, s az itt közömbös körülmény.”
- [33] Jelen ügyben is erről van szó: a vádlottal szemben megbízhatósági vizsgálat keretében a Nemzeti Védelmi Szolgálat – tehát a rendvédelmi szervek személyi állományának integritásáért felelős belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerv – tisztje a büntetés-végrehajtási szervezet hivatásos állományú tagjához nem méltó élethelyzetbe hozta azzal, hogy egy volt fogvatartottra hivatkozva találkozóra hívta, ott előbb hivatali visszaélés büntetnének elkövetésére bujtotta fel, végül megvesztegette.
- [34] A vádlott nyilvánvalóan alkalmatlan és méltatlan arra, hogy rendvédelmi szerv hivatásos állományú tagja legyen, ez azonban a büntetőjogi felelősség megléte szempontjából közömbös.
- [35] A vádlott által elkövetett cselekmény ugyanis mindvégig a hatóságok által ellenőrzöten, nyomon követhetően zajlott le, a megbízhatósági vizsgálat – ügyész által előzetesen jóváhagyott – végrehajtási tervének nagyrészt megfelelően.
- [36] Ezért a Kúria egyetértett az ítéletábra katonai tanácsával abban, hogy a közélet tisztasága, konkrétan a büntetés-végrehajtás és adatkezelésének rendje nem sérült. Ezért a jelen ügyben a cselekmény objektív társadalomra veszélyessége nem állapítható meg.
- [37] A Kúria – a fellebbviteli főügyészség fellebbezésére is reflektálva – leszögezi: ez nem azt jelenti, hogy az Rtv. szerinti megbízhatósági vizsgálatot hatósági provokációnak tekintette. Az állam jogosult, de egyben köteles is ellenőrizni, hogy rendvédelmi szerveinek személyi állománya mennyiben alkalmas feladatai ellátására. A megbízhatósági vizsgálatnak az Rtv.-ben történő szabályozásával a jogalkotó a vizsgálatot lefolytató, és mást bűncselekmény elkövetésére felbujtó védelmi tiszt részéről egy büntethetőséget kizáró okot (a Btk. 24. §-a szerinti jogszabály engedélye) teremtett. Ezzel – és önmagában azzal a ténnyel, hogy a megbízhatósági vizsgálatot a rendőrségi törvényben szabályozta – lényegében azt fejezte

- ki, hogy a megbízhatósági vizsgálat az érintett szervezetek és a védett állomány „belügye”.
- [38] Az ügyészi állásponttal szemben pedig a Kúria egyetértett a másodfokú bírósággal abban, hogy a megbízhatósági vizsgálat a célját – azaz, hogy az azzal érintett eleget tesz-e a jogszabályban előírt hivatali kötelezettségének – már akkor elérte, amikor a védelmi tiszt a vádlottat rábeszélte arra, hogy a fogvatartott szabadulásának időpontját közölje vele.
- [39] A büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (Bv.tv.) 76. § (2) bekezdés f) pontja szerint a végrehajtásért felelős szerv (szabadságvesztés végrehajtása esetén a büntetés-végrehajtási szervezet) kezeli a szabadságvesztés hatálya alatt álló esetén a végrehajtás helyére, kezdő és befejező időpontjára vonatkozó adatokat is. A Bv.tv. 17. § (3) bekezdése szerint, ha ez feladatának ellátásához szükséges, a bíróság, az ügyész, az igazságügyért felelős miniszter, a büntetés-végrehajtásért felelős miniszter és a végrehajtásért felelős szerv egymástól, illetve a büntetőügyben eljáró vagy eljáró bíróságtól, ügyészségtől vagy nyomozó hatóságtól, továbbá a szabálysértési ügyben eljáró bíróságtól, szabálysértési hatóságtól is kérhet adatokat, iratokat és felvilágosítást.
- [40] E törvényi rendelkezésekből egyértelmű, hogy magánszemélyek a büntetés-végrehajtási szervezet nyilvántartásaiból adatigénylésre egyáltalán nem jogosultak.
- [41] Azzal tehát, hogy a védelmi tiszt az állampolgárok számára hozzá nem férhető büntetés-végrehajtási adat megszerzésére és kiadására kérte a vádlottat, és ő ebbe beleegyezett, arra vállalkozott, hogy elköveti a Btk. 305. § c) pontja szerinti hivatali visszaélés büntettét. E bűncselekmény előkészülete azonban nem büntethető.
- [42] Az Rtv. már idézett 7/A. § (1) bekezdése szerint a megbízhatósági vizsgálat célja annak megállapítása, hogy az azzal érintett eleget tesz-e a jogszabályban előírt hivatali kötelezettségének. Azt sem az Rtv., sem aze tárgykörben a végrehajtására kiadott 293/2010. (XII. 22.) Korm. rendelet nem írja elő, hogy a megbízhatósági vizsgálatot addig kell folytatni, amíg a védett állomány érintett tagja ténylegesen bűncselekményt követ el.
- [43] Annak természetesen semmi akadálya nem lett volna – főleg úgy, hogy a vádlott másnapra ígérte a kért adat megszerzését és kiadását –, hogy a megbízhatósági vizsgálat ennek tényleges megtörténtéig – tehát a hivatali visszaélés büntettének a vádlott részéről történő elkövetéséig – tovább folytatódjék. (E körben jegyzi meg a Kúria, hogy mind a nyomozás, mind az első- és másodfokú bírósági eljárás során elmaradt annak tisztázása, hogy a vádlott az akkori beosztásánál fogva ténylegesen hozzáférhetett volna-e a kérdéses nyilvántartás adataihoz; pedig ennek a bűncselekmény minősítése szempontjából jelentősége lett volna.)

- [44] A Kúria hangsúlyozza: e határozatával nem a megbízhatósági vizsgálat létjogosultságát kérdőjelezi meg (minthogy jogalkalmazó, és nem jogalkotó, vagy a jogszabály alaptörvénynek való megfelelőségét végző Alkotmánybíróság lévén, ezt nem is teheti), és nem általános érvénnyel mondta ki, hogy a megbízhatósági vizsgálat keretében elkövetett hivatali vesztegetés elfogadásának társadalomra veszélyessége hiányzik.
- [45] Nem helytálló a Kúria korábbi, Bhar.I.1154/2016/4. számú végzésére történt ügyészi hivatkozás. Az ott elbírált ügyben a közlekedésrendészeti járőr a magát külföldinek álcázó védelmi tiszt által elkövetett gyorsajtást követően őt az elkövetett szabálysértés jogkövetkezményeiről tájékoztatta, majd vesztegetési pénzt fogadott el. Az Sz.-i Törvényszék ítéletével ezért a Btk. 294. § (1) bekezdésében meghatározott, és a (3) bekezdés a) pont aa) alpontja szerint minősülő hivatali vesztegetés elfogadásának büntette – folytatólagosan elkövetett szolgálatban kötelességszegés vétségével [Btk. 438. § (1) bek.] halmazatban – őt két év, öt év próbaidőre felfüggesztett börtönbüntetésre ítélte. Az ítéltő tábla katonai tanácsa a katonai vétség miatt indított büntetőeljárást – a Btk. 131. §-ában foglalt büntethetőséget megszüntető ok miatt – megszüntette, egyebekben az elsőfokú ítéletet helyben hagyta. A másodfokú bíróság e határozatát hagyta helyben a Kúria a Legfőbb Ügyészség által felhívott határozatában.
- [46] Megállapította: „Nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy a vádlott a korrupciós cselekményt megbízhatósági vizsgálat során követte el. A megbízhatósági vizsgálat célja annak megállapítása, hogy az azzal érintett eleget tesz-e a jogszabályban előírt hivatali kötelezettségének. Ennek érdekében a megbízhatósági vizsgálatot végző szerv a munkakör ellátása során a valóságban is előforduló vagy feltételezhető élethelyzeteket hoz mesterségesen létre [a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. tv. 7/A. § (1) bek.]. A vádlott ugyan kétségtelenül elkövette a terhére rótt bűncselekményt, azonban mesterségesen létrehozott élethelyzetben, így nincs arról szó, hogy a vádlott korrupciós bűncselekménye folytán tényleges jogsértés maradt feltáratlanul, avagy ténylegesen jogsértő személlyel szemben maradt el a rendőri intézkedés. Az ugyan nyilvánvaló, hogy a vádlott alkalmatlannak bizonyult a hivatásos szolgálatra, ezt azonban maga is belátta, szolgálati viszonyáról azonnal lemondott. Mindezekre tekintettel a Kúria álláspontja szerint a vádlottal szemben a büntetési célok elérése érdekében elegendő a bűncselekmény büntetési tételének alsó határa szerinti szabadságvesztés, és a büntetési célok elérhetőek a végrehajtás próbaidőre történő felfüggesztése mellett is.”
- [47] Ugyancsak társadalomra veszélyes annak a tűzoltótisztnek a magatartása, aki a tárgyalótiszt

felbujtására hivatali hatáskörével visszaélve kiadja a tűzvédelmi hatósági eljárásban keletkezett iratokat (Szegedi Törvényszék Kb.I.49/2016/2.), annak a körzeti megbízottnak a magatartása, aki a vesztegetési pénz átadása után vállalja, hogy nem alkalmaz szabálysértési jogkövetkezményt a túlsúlyos gépjárművek közlekedése miatt [Fővárosi Törvényszék 42(II.) Kb.1103/2014/4.], annak a rendőrnnyomozónak a cselekménye, aki magát magánnyomozónak kiadva a vesztegetési pénz ellenében a KEKKH, illetve a Robotzsaru nyilvántartásában lévő adatokat kiadta [Fővárosi Törvényszék 41(I.)Kb.1017/2015/3., Fővárosi Törvényszék 41(I.)Kb.1030/2015/7.], azoknak a rendőrfőnöknek a cselekménye, akik a védelmi tiszt által elkövetett közlekedési szabálysértést követően tőle vesztegetési pénz fogadtak el [Fővárosi Törvényszék 41(I.)Kb.337/2014/6.], annak a biztonsági felügyelőnek a cselekménye, aki a vesztegetési pénz elfogadásával egyidejűleg vállalta, hogy az átvett SD kártyát bejuttatja a fogvatartottnak a bv. intézetbe (Kaposvári Törvényszék Kb.I.2/2015/3.), annak a közszolgálati tisztviselőnek a cselekménye, aki a földterület után járó támogatás jövőben kifizetendő összege iránt érdeklődő védelmi tiszt által felajánlott vesztegetési összegért a kért adatokat kiadta (Pesti Központi Kerületi Bíróság 22.B.V.10.243/2016/2.), annak a rendőrfőnöknek a cselekménye, aki a lejárt forgalmi engedélyű járművel közlekedő védelmi tiszttel szembeni szabálysértési bírság kiszabásától vesztegetési pénz átvétele ellenében eltekintett (Fővárosi Törvényszék 22.B.540/2013/2.), vagy annak az adóhivatalnoknak a cselekménye, aki a vesztegetési pénz ígérete ellenében vállalta adótitkokat tartalmazó cégiratok átadását (Fővárosi Törvényszék 24.B.1582/2013/5.).

- [48] Abból a tényből, hogy a védelmi tiszt a vádlottnak a kért adat rendelkezésére bocsátásába beleegyezését követően – kétségtelenül némileg eltérve az eredetileg engedélyezett végrehajtási tervtől – anyagi előnyt adott a vádlottnak, az ítéletábrla katonai tanácsa azt a következtetést vonta le, hogy a megbízhatósági vizsgálat a tisztességtelen eljárás tilalmába (az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény 6. cikke) ütközött, és álláspontjának alátámasztására az EJEB egy konkrét döntésére is hivatkozott.
- [49] A Teixeira de Castro kontra Portugália (1998) ügyben a két fedett nyomozó pénzt ígérve arra bírta rá a panaszzost, hogy részükre kábítószert szerezzen be. Amikor a kábítószer átadására sor került, a panaszzost letartóztatták és vele szemben büntetőeljárás indult, amely nyomán szabadságvesztésre ítélték. Az EJEB megállapította, hogy a panaszzossal szembeni eljárás megsértette az Emberi Jogok Európai Egyezménye 6. cikkének 1. pontját, amely a

tisztességes tárgyaláshoz való jog. Az EJEB érvrendszerében szubjektív és objektív érvek egyaránt tetten érhetőek, amelyek az alábbiak szerint foglalhatók össze: Egyrészt a hatóságnak nem volt oka feltételezni, hogy a panaszos kábítószer-kereskedő lenne. Vele szemben sem büntetőeljárás, sem operatív nyomozás nem volt folyamatban, továbbá büntetlen előéletű volt. Másrészt a hatósági felbujtásra nem szabályozott eljárás keretei között, tehát külön hatósági engedély nélkül került sor. Harmadrészt, hogy a fedett nyomozók túllépték a fedett nyomozói tevékenység határát, amikor bűncselekmény elkövetésére ösztönözték a címzettet (aktív magatartás). Negyedrészt nem bizonyítható, hogy a panaszos elkövette volna a bűncselekményt a fedett nyomozók fellépése nélkül is.

- [50] Mindezek alapján az EJEB a tisztességes tárgyaláshoz való jog sérelmét állapította meg, amelynek folyományaként a fedett nyomozási tevékenység révén beszerzett bizonyítékok törvényesen nem lettek volna felhasználhatóak a büntetőeljárásban. A panaszosnak kártalanítást ítélt meg.
- [51] A Kúria megvizsgálta az EJEB e körben hozott további, releváns döntéseit is.
- [52] A Ramanauskas kontra Litvánia (2008) ügyben az EJEB szerint törvénytelen hatósági felbujtás akkor állapítható meg, amikor a hatóság tagjai olyan befolyást gyakorolnak az elkövetőre, amely által olyan bűncselekmény elkövetésére bujtják fel, amelyet egyébként nem követett volna el, annak érdekében, hogy lehetővé tegyék a bűncselekmény megállapítását és a büntetőeljárás megindítását.
- [53] A Bannikova kontra Oroszország (2010) ügyben az EJEB kifejtette, hogy a fedett nyomozás önmagában nem sérti a tisztességes tárgyaláshoz való jogot, de a törvénytelen hatósági felbujtás veszélye miatt a használatát egyértelmű korlátok közé szükséges szorítani. Vizsgálni kell ebben a körben, hogy az elkövető a hatóság fellépése nélkül elkövette-e volna a bűncselekményt, amelyre abból kell következtetést levonni, hogy az elkövető büntetett előéletű-e, vagy legalábbis került-e a hatóság látókörébe, ezáltal felmerülhetett-e részéről a bűncselekmény megvalósítása. Vizsgálandó az elkövető jártassága, illetve hogy a bűncselekményből anyagilag részesedik-e.
- [54] Szintén lényeges, hogy a fedett nyomozók részéről aktív fellépés történt vagy csupán „csatlakoztak” a bűncselekményhez. Az aktív fellépés is lehet jogszerű, ilyenkor azonban külön vizsgálni szükséges, hogy a fedett nyomozók nyomást gyakoroltak-e az elkövetőre (pl. kitartó ösztönzés, kiemelkedő előny kilátásba helyezése stb.).
- [55] A fedett nyomozás csak akkor jogszerű, ha hatósági felügyelet mellett zajlik, amelyre az EJEB szerint a leghatékonyabb a bírói kontroll, ugyanakkor megfelelő garanciális

szabályok és biztosítékok megléte esetén ügyészi vagy más hatósági felügyelet is megfelelő lehet.

- [56] Végül az EJEB kifejtette, hogy a nemzeti bíróságokat a beismerő vallomás sem mentesíti az alól, hogy a terhelt esetleges törvénytelen hatósági felbujtásra történő hivatkozását kivizsgálják.
- [57] Mindezek alapján a Kúria nem osztotta az ítéletábra álláspontját.
- [58] Az Rtv. 7/A. § (1) bekezdése szerint a megbízhatósági vizsgálat célja annak megállapítása, hogy az azzal érintett eleget tesz-e a jogszabályban előírt hivatali kötelezettségének. Ennek megállapítása érdekében a megbízhatósági vizsgálatot végző szerv a munkakör ellátása során a valóságban is előforduló vagy feltételezhető élethelyzeteket hoz mesterségesen létre. A megbízhatósági vizsgálat során feltárt jogsértés alapján fegyelmi vagy szabálysértési eljárás nem indítható.
- [59] E rendelkezésből az következik, hogy abban az esetben, ha a megbízhatósági vizsgálat bűncselekmény gyanúját tárja fel, a büntetőeljárás megindításának nincs akadálya, sőt az Rtv. 7/C. § (1) bekezdése alapján, ha a megbízhatósági vizsgálat során bűncselekmény gyanújára utaló adat merül fel, a belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerv a megbízhatósági vizsgálat befejezését követően haladéktalanul feljelentést tesz a hatáskörrel rendelkező szervnél [a feljelentés egyébként a Be. 171. § (2) bekezdése alapján is kötelező].
- [60] Az Rtv. 7/B. § b) pontja sorolja fel azokat a bűncselekményeket, amelyet a megbízhatósági vizsgálatot végző személy nem követhet el. A 7/B. § b) pont bb) alpontja szerint a tilalommal érintett bűncselekmények alól kivételt képeznek a Btk. XXVII. Fejezetében felsorolt – tehát a korrupciós – bűncselekmények. Kiemelendő, hogy e törvény abból a szempontból egyáltalán nem tesz különbséget a korrupciós bűncselekmények között, hogy a korrupciós kapcsolatnak mely fél a kezdeményezője, ezért a hivatali vesztegetés elfogadása bármely formája megvalósítható a megbízhatósági vizsgálatot végző személy által.
- [61] A megbízhatósági vizsgálat kapcsán eljárásra jogosult szerv a 293/2010. (XII. 22.) Korm. rendelet 1. §-a alapján a Nemzeti Védelmi Szolgálat. A megbízhatósági vizsgálat részletszabályait az említett Korm. rendelet 10–13. §-ai rendezik. Ezek közül jelen ügy szempontjából kiemelendő a 12. § (1) bekezdése, amely szerint a megbízhatósági vizsgálat érdekében kialakítandó élethelyzetnek olyannak kell lennie, hogy az a vizsgálattal érintett személy intézkedési, eljárási kötelezettségét vonja maga után. A kialakított élethelyzet nem

korlátozhatja a vizsgálattal érintett személy döntési szabadságát az intézkedés módjának, az eljárás rendjének megválasztásában.

- [62] A fentiek alapján megállapítható, hogy – szemben a másodfokú bíróság álláspontjával – az EJEB Teixeira De Castro ügyében szereplő tényállás több szempontból sem feleltethető meg a jelen ügy alapjául szolgáló történeti tényállásnak.
- [63] Az EJEB említett ügyében az eljáró fedett nyomozók ugyanis anélkül végeztek hatósági felbujtást, hogy a terhelttel szemben büntetőeljárás, vagy azt megelőző operatív nyomozás lett volna folyamatban. Sőt – mint az emberi jogi bíróság külön utalt rá – az ügy terheltje büntetlen előéletű volt, továbbá a nyomozóknak egyéb oka sem lehetett feltételezni, hogy bűncselekmény elkövetésére hajlamos személyről lenne szó. Ebből fakadóan természetesen sem bírósági, sem ügyészi felhatalmazás vagy felügyelet nem történt a fedett nyomozók akciója kapcsán. Tevékenységük tehát az EJEB által megállapítottan is törvénytelen volt.
- [64] A megbízhatósági vizsgálat ezzel szemben nyilvánvalóan törvényesnek tekinthető. Arra szabályozott eljárás keretében, ügyészi engedéllyel került sor, és egy olyan személlyel szemben, aki a hatóság látókörébe került azáltal, hogy kapcsolatot tartott fenn a büntetés-végrehajtási intézetből szabadult, tehát büntetett előéletű személlyel. Erre figyelemmel a hatósági felbujtás törvénytelennek még abban az esetben sem tekinthető, ha osztható volna az ítéletábra azon álláspontja, hogy a megbízhatósági vizsgálatot végző személy eltért a végrehajtási tervtől, amikor nem a vizsgálattal érintett vádlott kért anyagi ellenszolgáltatást a segítségért, hanem a védelmi tiszt aktív magatartással 100 000 forintot ajánlott fel részére.
- [65] A megbízhatósági vizsgálat lefolytatása megfelelt a Bannikova kontra Oroszország ügyben az EJEB által kidolgozott szempontrendszernek is.
- [66] Az ítéletábra katonai tanácsa szerint a védelmi tiszt eltért a végrehajtási tervtől, mert nem a célszemély kért anyagi ellenszolgáltatást. Eljárása ezért is a tisztességtelen eljárás tilalmába ütközik.
- [67] A megbízhatósági vizsgálat végrehajtási terve szerint „amennyiben a célszemély konkrét anyagi ellenszolgáltatást kér a segítségért, a védelmi tiszt az adatokért cserében felajánl 50 000 forintot, amennyiben a vizsgálat alá vont személy ezt kevesli, a védelmi tiszt maximum 100 000 forintig mehet el”. Az irányadó tényállás szerint azonban az anyagi ellenszolgáltatást nem a vádlott, hanem a védelmi tiszt kezdeményezte, és a tervben szereplő fokozatosságot is figyelmen kívül hagyta.
- [68] A védelmi tiszt tehát valóban eltért a megbízhatósági tervtől.

- [69] A Btk. 308. § (1) bekezdés a) pontja szerint az a hivatalos személy, aki megbízhatósági vizsgálatot ügyészi jóváhagyás nélkül végez, vagy a jogosultság kereteit túllépi, büntettet követ el. A törvény az engedélytől való eltérést nem rendeli büntetni.
- [70] Ennek azért van jelentősége, mert a Be. 78. § (4) bekezdése szerint nem értékelhető bizonyítékként az olyan bizonyítási eszközből származó tény, amelyet a bíróság, az ügyész vagy a nyomozó hatóság bűncselekmény útján, más tiltott módon vagy a résztvevők eljárási jogainak lényeges korlátozásával szerzett meg. Ebben az ügyben azonban ez nem merült fel.
- [71] Önmagában pedig a védelmi tiszt „túlbuzgósága” a tisztességtelen eljárást nem alapozza meg, miután a vádlott a vesztegetési pénz elfogadása előtt már vállalkozott bűncselekmény elkövetésére.
- [72] Megjegyzi a Kúria, hogy a másodfokú bíróság önmagához következetlen volt, amikor a tisztességes eljárás tilalmába ütközőnek tartotta a vádlottal szemben lefolytatott megbízhatósági vizsgálatot és az erre alapított vádat, ennek ellenére társadalomra veszélyesség hiányában mentette fel őt a vád alól.
- [73] Ha ugyanis a megbízhatósági vizsgálat a tisztességes eljárás követelményét sérti, annak következménye, hogy az így megszerzett bizonyíték nem használható fel (BH 2013.331.). Ez pedig – adott esetben – nem bűncselekmény hiányában, hanem bizonyítottság hiányában való felmentést kellene, hogy eredményezzen.
- [74] Ezért – minthogy az ügyészi fellebbezés alaptalannak bizonyult – a Kúria az ítéletét a Be. 397. §-a alapján helybenhagyta.

(Kúria Bhar. I. 520/2017.)